

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

LXI. Clericos canonicos vsque ad Alexandri, & Innocentij Tertij tempora in
Ecclesia D. Petri in cœlo aureo cum Monachis à Luitprando ibidem
institutis mansisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

canobio degere sub regula S. Benedicti, & quotidianis
 Deo laudes, & orationes pro nostra anima commem-
 muratione, imperioq; nostro inibi offerre. & omnem Con-
 gregationem sibi commissam assiduis alimentis pascere,
 & nutrire cunctis vite sue diebus. Cum autem eum Do-
 minus de hoc seculo vocare iussisset, modis omnibus sanc-
 timus, & interdicimus, vt nulla praportus, paruaq; perso-
 na predictum canobium inuadere nitatur, aut benefi-
 ciali ordine, aut praportali autoritate. Confirmamus et-
 iam, & corroboramus pro Dei amore, & pro iusta petiti-
 one nostra dilecti coniugii eidem venerando loco curtes, &
 nam, qua vbi gono dicitur, sitam in Valle Osolla, & alia,
 qua vult nuncupatur cum omnibus earum pertinentijs
 aquis, & piscationibus, necnon & vada ad piscandum,
 qua sunt in Ticino, id est in trino Poloni, Morasca, seu Va-
 dum, quod dicitur Landemari costia, & Reuerodum, & il-
 lud quod dicitur Sactemasi, cum illa media quod ad
 spem dicitur, & illud, quod adanella dicitur in Poble-
 da, seu & illa vada, qua sunt in Pado habentia priorem
 terminum a loco, qui nuncupatur popula Pagana, &
 peruenit vsque ad locum, qui dicitur Caput Asinere
 vtraque parte Padi, cum insula posita iuxta predictam
 piscationem, vel quicquid ab antiquo tempore, seu mo-
 derno idem monasterium per antiquorum Regum, seu
 Imperatorum donationem obtinuit, vel Pado inuasi,
 aut in futurum iraperit de proprijs ipsius monasterij,
 vel aliorum rebu. Ergo iudemus praportientes tam pra-
 sentibus, quam & futuris, vt parti predicti canobij de
 his omnibus, qua sunt a nobis concessa, & confirmata su-
 per quolibet tempore nullus praportumat inferre molestiam,
 aut contrarietatem, sed ab omni integritate, sicut a nobis
 concessa, & confirmata sunt, peruenit ad utilitatem
 ipsius monasterij sine aliqua diminutione pertineant.
 Si qui igitur huius nostra donationis, & ordinationis, &
 confirmationis violator extiterit, sicut se composuerit
 auctoritate nostra, medietatem Camerae nostrae, no-
 straq; successores, & medietatem predicti canobio, &
 Dei misericordiam, sanctaeq; Dei Genitricis Mariae, & S.
 Michaelis archangelij, & omnium Angelorum, & S. Pe-
 tri apostolorum principu, & omnium Sanctorum ha-
 beat, & cum iuda traditorum portioem accipiat. Quod
 vt verius credatur, diligentiusq; ab omnibus obseruetur,
 manibus proprijs roborantes, annali nostri impressione
 ipsorum saliter infigenti.

**Signum Domni Othonis pij-
 simi Imperatoris Augusti.**

Titulatu Cancellarius, ad vicem Brunonis Archiepella-
 ni recognoui, & scripsi.
 Datur .i. idu aprilis anno Domini Incarnationis 962.
 Imperij vero Domini Imperatoris Othonis pijssimi I.
 indid. 3. adum Papae fideliter. Amen.

IV. **P**ater supradicti priuilegia ad sunt alia multa
 aliorum Imperatorum, videlicet Othonis se-
 cundi vnum eidem Ioanni Abbati datum 3. Idus
 Aprilis anno 978. indid. 6. in Saxonia, & in Ciui-

tate Magdeburgensi, Othonis tertij, vnum Azoni
 Abbati directu nonis Aprilis anno 989. indid. 2.
 Imperij sui anno sexto datum Quintilini Burg.
 Item Corradi secundi vnum Alpigilo Abbati con-
 cessum anno 1033. datum Basileae nono Kal. Fe-
 bruarj indid. 1. Imperij sui anno 7. Item Henrici
 III. vnum directum Balduino Abbati datum Ra-
 tishonae anno 1041. indid. 10. vndecimo Kal. No-
 uemb. Imperij sui anno 3. Item Henrici IV. vnum
 directum Anselmo Abbati datum Vlnze 12. Kal.
 Maij anno 1048. indid. 1. Imperij sui anno 2. Item
 Henrici V. vnum Anselmo Abbati directum da-
 tum Nouarij per manum Brocandi Cancellarij
 5. Kal. Septemb. 1110. indid. 4. prater aliud priuile-
 gium Corradi primi, quod sua prolixitate om-
 nia fere priuilegia in vnum collecta excedit: in
 quibus omnibus priuilegijs continetur eadem
 clausula ostendens monachos sub regula D. Be-
 nedicti per Regem Luitprandum in dicto mona-
 stero fuisse constitutos, qua etiam probat illos a
 Rege Luitprando vsque ad illa tempora in eodem
 monasterio stetitisse. Alia vero priuilegia Pontifici
 vsque ad Innocentium III. cui Honorius III. im-
 mediate successit, sequenti capite referemus. Por-
 ro ex supradictis quarta propositio nostra firma-
 ta relinquitur, nimirum monachos D. Benedicti
 per Regem Luitprandum in dicto monasterio in-
 stitutos ibidem vsque ad Innocentium III. & Ho-
 norium III. nunquam interrupta successione ste-
 tisse, quod etiam sequenti capite ex eisdem Priuile-
 gijs Pontificum ostendemus.

**CAPVT SEXAGESI-
 SIMVM PRIMVM.**

*Clericos Canonicos vsque ad A-
 lexandri, & Innocentij Terty
 tempora in Ecclesia D. Petri in
 Calo aureo cum monachis a
 Luitprando ibidem constitutis
 mansisse.*

Seruimus quarto loco ipsos
 Clericos Canonicos, qui ante
 translatum D. Augustini cor-
 pus S. Petri Basilicam, ac etiam
 monasterium a Rege Luitpran-
 do adificatum tenebant, post
 monachos ibi loci introductos nullatenus ciectos,
 sed cum illis in eadem Basilica vsque ad Innocen-
 tium III. & Honorium III. mansisse, quod nunc
 auctoritate Romanorum Pontificum, ac etiam Hi-
 storicorum euidentissimè probamus. Siquidem
 Romani Pontifices non solum monachorum, ve-
 rum etiam clericorum canonicorum dictae Eccle-
 siae in suis priuilegijs meminerunt: extat in primis

authen-

JFH

authenticum privilegium Paschalis huius nominis secundi Anselmo eiusdem monasterij Abbati anno Domini 1105. directum talis formae:

Paschalis episcopus servus servorum Dei. Dilecto in Christo filio Anselmo Abbati venerabili monasterij S. Petri, quod dicitur Coelum aureum, eiusque successoribus regulariter substituendis in perpetuum. Pia postulatio voluntatis effectus debet prosequenti complere, quatenus & deuotione sinceritate laudabiliter emicat, & veritas postulata vires indubitante assumat. Quia igitur dilectio tua ad Sedem apostolicam per unum confugiens, eius tuitionem deuotione debita requisit, nos supplicationi tua clementer annuimus. & R. Petri monasterium, cui per Dei gratiam Abbas impositione manuum nostrarum institutus es, cum omnibus ad ipsum pertinentibus sub tutela apostolica Sede accipimus, ob honorem videlicet ipsius apostolorum Principum Petri, & S. Conuersorum, & Doctorum praclarissimi Augustini, cuius pretiosum corpus in eodem oratorio a Luitprando quondam Rege dignificatur honorifice reconditum. Sanctorum igitur praedecessorum nostrorum Sedem apostolicam Pontificum vobis in filiis, praesentium Decreti auctoritate statuimus, ut quaecumque bona, quaecumque praedia, urbana seu rustica, culta, vel inculta, quaeque possessiones in villis, sicut, coloris, seruis, & ancillis, seu Aldionibus, in Ecclesijs, in decimis, omnium ubique terrarum, & nullo modo, donatorum, & sanitarum, seu primarijs canonorum, vestrum possidet, & possidet, non sine Pontificum liberalitate Principum, vel oblatione fidelium iuste, ac canonice poterit ad ipsorum thesaurum, & successores, & illibata permanere. De quibus haec diximus proprijs exprimentibus vocabulis, in Episcopatu Papiensi, & in Capella Sancti Christophori, Ecclesiam Sancti Damiani, & Ecclesiam Sancti Nazarij cum suis pertinentijs. In Lardrago Capellam Sancti Geruasi, & Ecclesiam Sancti Zenonis. In Frascarolo Ecclesiam Sancti Augustini cum suis pertinentijs. In Episcopatu Mediolanensi Ecclesiam Sancti Seneri de Cresiano, Ecclesiam Sanctae Iulianae de Carzano, Ecclesiam Sancti Martini de Terenzano. In Cumanio Episcopatu Ecclesiam D. Augustini de Calanate, Ecclesiam Sanctae Mariae de Plamaea, Ecclesiam Sancti Petri de Lauenna. In Lundeni Episcopatu Ecclesiam Sancti Petri de Flumbo, & Ecclesiam Sancti Columbari. In Placentino Episcopatu Ecclesiam Sancti Martini de Roxone, Ecclesiam Sancti Zenonis de Vicobono, & Ecclesiam Sancti Stephani; in Episcopatu Terdonensi Ecclesiam Sancti Augustini de Casale, & Ecclesiam Sanctae Mariae de Graniteria. In Episcopatu Astensi Ecclesiam Sancti Petri de Ouliva, & Ecclesiam Sanctorum Philippi, & Iacobi, & Ecclesiam Sancti Blasij de Cauagnasco. In Vercellensi Episcopatu Ecclesiam Sancti Petri de Parzengo, Ecclesiam Sancti Blasij de Pauonico. In Episcopatu Parmensi Ecclesiam Sanctae Mariae de Corte. In Alpeplana Ecclesiam Sancti Petri, cum alijs decem Ecclesijs ad eandem Ecclesiam pertinentibus. In Florentia Ecclesiam S. Petri, quae dicitur Coelum aureum. In sancto Genesio Ecclesiam Sancti Christophori cum suis pertinentijs, Ecclesiam vnam in loco Martura, cum suis pertinentijs, & Ecclesiam Sancti Angeli cum suis pertinentijs. Obiuncte

videtur non eiusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptione astra, & violentia preponatur, nisi quem fratres conuenerint consensu, vel fiat: unum pariter seniorum consilij, seu consilium dilectorum, & B. Benedicti Regulam prouideri obsequendam. electu autem ad Romanum Pontificem conferendum. cedat. Christmas, Oleum sanctum, Consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Monachorum, seu Canonorum vestrorum, qui ad sacras Ordines suum promouendi: a quocumque maluerit Catholicus suscipiatur Episcopo, si quidem gratiam apostolicam sedes habuerit. Missas quoque publicas in eodem monasterio celebrari, aut statorem, aut ignodium, aut ordinationem aliquam, praeter abbatem voluntatem ab Episcopo quolibet fieri prohibemus. Ad hac praesenti Capitula adhibent, Dalmatica, Mitra, Sandalorum, necnon chirothecarum usum, & inter itinerandum insigne trinitatis ubi illi quae successoribus, & in sepulchro monasterij Baptismi in Paschali solemnitate per subiectos vobis Clericos seruata praedecessorum nostrorum statuta concedimus. Quae ab omni iugo, seu ditione cuiusque personae vestrae canonibus liberum permanere sancimus, ut soli B. Basilica Romana, & apostolica subditum habeat. Denominamus ergo ut nulli omnino hominum liceat praesentium monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, aut ablatas retinere, minuerere, aut aliquibus vexationibus fatigare: sed omnia integre conservata seruari, pro quorum gubernatione, & satisfactione conuenerint, & suis omnimoda profutura, salua in quibus apostolica Sede auctoritate: si qua igitur in futurum fiscalitica, secularis, seu persona hanc nulli & paginam contra eam temere venire tentauerit, secunda, vel tertio communita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis, honorifice sui dignitate careat, reamque se iudicio existere de perpetrata iniquitate cogitabit, & a sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Sanctae Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in interitum exanime distrahatur, & inuicem. Cunctis autem eisdem locis ista seruantiibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bona altissimae percipiant, & apud districtum Iudicem praemia aeternae patriae mereantur. An. en. Amen. Amen.

S. Petrus, S. Paulus. Paschalis Papa II.

Ego Paschalis Catholicae Ecclesiae Papa subscripsi. Datu Laterani per manum Vitalis S. R. E. Cardinalis Diaconi. Kal. April. indictionis 4. Incarnationis Domini 1105. Pontificatus autem Domini Paschalis II. Papae anno 6. & c.

Circa quod privilegium, primo notanda sunt illa verba: Sanctorum igitur praedecessorum nostrorum Sedem apostolicam vestris in filiis praesentium Decreti auctoritate statuimus, &c. Quae verba in cantualibus Romanos Pontifices ante Paschalis II. simile privilegium Abbati, & monasterio S. Petri in Coelo aureo concessisse. Secundo notanda sunt alia verba: Nisi quem fratres conuenerint consensu, &c.

vel fratrum pars sanctorum consilij secuti, & B. Benedicti Regulam prouideri. Quae confirmant, quod cap. praecedentis monachos per Luitprandum in diuinitus institutos, non Eremitas, sed Iustitios. Tertio notanda sunt alia verba: Christmas, consecrationes Altarium, ordinationes monachorum, seu vestrorum, qui ad sacras Ordines suscipiatur, quocumque maluerit Catholicus suscipiatur Episcopo, si quidem gratiam apostolicam sedes habuerit. Illa in superius vobis clericos suscipiatur, & statorem, aut ignodium, aut ordinationem aliquam, praeter abbatem voluntatem ab Episcopo quolibet fieri prohibemus. Ad hac praesenti Capitula adhibent, Dalmatica, Mitra, Sandalorum, necnon chirothecarum usum, & inter itinerandum insigne trinitatis ubi illi quae successoribus, & in sepulchro monasterij Baptismi in Paschali solemnitate per subiectos vobis Clericos seruata praedecessorum nostrorum statuta concedimus. Quae ab omni iugo, seu ditione cuiusque personae vestrae canonibus liberum permanere sancimus, ut soli B. Basilica Romana, & apostolica subditum habeat. Denominamus ergo ut nulli omnino hominum liceat praesentium monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, aut ablatas retinere, minuerere, aut aliquibus vexationibus fatigare: sed omnia integre conservata seruari, pro quorum gubernatione, & satisfactione conuenerint, & suis omnimoda profutura, salua in quibus apostolica Sede auctoritate: si qua igitur in futurum fiscalitica, secularis, seu persona hanc nulli & paginam contra eam temere venire tentauerit, secunda, vel tertio communita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis, honorifice sui dignitate careat, reamque se iudicio existere de perpetrata iniquitate cogitabit, & a sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Sanctae Redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat, atque in interitum exanime distrahatur, & inuicem. Cunctis autem eisdem locis ista seruantiibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic fructum bona altissimae percipiant, & apud districtum Iudicem praemia aeternae patriae mereantur. An. en. Amen. Amen.

vel fratrum pari sanctorum consilio secundum Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum. Quae confirmant, quod cap. precedenti diximus, monachos per Luitprandum in dicto monasterio institutos, non Eremitas, sed Benedictinos fuisse. Tertio notanda sunt alia verba. *Christina, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes monachorum, seu canonicorum vestrorum, qui ad Sacros Ordines fuerint promovendi a quoconque volueritis Catholicis suscipiuntur Episcopo, & illa in supra dicto monasterio Baptismus in Paschalis solemnitate per subiectos vobis clericos fieri iuxta praedictam nostram statuta concedimus sicque ab omni iura seu ditione cuiusque personae vestrum conobium liberum permittit, seu immunitatem ipsi Ecclesiae Sanctae Romanae, & apostolicae subdium habeatur.* Ex quibus duobus habemus, alterum cum monachis in eadem Ecclesia mansisse etiam Canonicos, & Clericos, qui munera clericalia, ministerij Sacramentorum, & curae animarum, & similia in dicta Ecclesia percipiunt, alterum nam ipsa D. Petri Basilica tunc temporis parochialis erat, & fuit etiam tempore Ioannis XXII. cum haberet fontem baptismalem, & Ioannes XXII. Eremitas ad dictam Ecclesiam cum Canonici admittens, expressè cauet, ne ipsi Eremitae circa curam animarum personarum secularium vllatenus se intromittant, habebat etiam dicta Basilica plures alios parochiales sibi subiectas, quae per dictos clericos canonicos regebantur, quod eiusmodi exercitium curae animarum personarum secularium esset monachis interdixit, Decreto praesertim ipsius Paschalis II. in c. Peruenit, & c. Interdiximus, & iuxta Calcedonensis 16. q. 1. Alterum ipsos canonicos regimini, & iurisdictioni ipsius Abbatis subiectos fuisse. Quod si mirum forsitan alicui videtur, legat casum prorsus similem in Canonici Regularibus Abbati, & monasterio Lobienfi subiectis apud Ioannem Molanum in Natalibus Sanctorum Belgij sub die 18. Aprilis: videt etiam, quae de Abbate monasterij Candidae castrae apud Britannos scribit venerabilis Beda lib. 3. Historiae Gentis Anglorum cap. 4. cum inquit: *Habere autem solent ipsa ex Regulae semper Abbatem presbyterum, cui omnes vici, & omnia Provinciae, & ipsarum vrbium iurisdictione Episcopi debent esse subiecti iuxta exemplum primi Doctore illius, qui non Episcopus sed presbyter erit, & monachus.* Licet enim Canonici, qui per essentiam, & ex propria natura sunt clerici, omnibus monachis, quibus clericatus non ex natura, sed ex accidenti inest, secundum leges ordinarias superiores existat, ac illorum sit, monachos regere, non ab illis regi, vt ex D. Hieronymo habes in capite Alia. 16. q. 1. nihil tamen prohibet ob peculiarem alicuius Ecclesiae dignitatem, ipsos monachos ex speciali prerogativa, & privilegio habere Canonicos subiectos, nec pauca nunc sunt monachorum Abbatis, quae iurisdictionem episcopalem in clericos annexam habent, ac in eos exercent absque prauidio dignitatis clericalis.

Lib. I.

Similes clausulae habentur in privilegio concessio alij Abbati nomine Anselmo ab Innocentio II. dato Placentiae per manum Aimerici S. R. E. Cardinalis Diaconi, & Cancellarij, secundò nonas Iunii indict. 10. Incarnationis Dominicae an. 1133. Pontificatus sui an. 3. cuius exemplum est: *Innocentius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio Anselmo Abbati venerabili Monasterij S. Petri, quod dicitur Caelum aureum, sitique successores Regulariter substituendum in perpetuum. Cum omnium Ecclesiarum quieti, & vtilitati ex munulo nobis a Deo Apostolatus officio paterna solitudine intendere debeamus, illarum tamen Ecclesiarum, quae Sanctae Romanae Ecclesiae iuris existunt tanto amplius curam gerere nos oportet, quanto specialius ipsa Apostolicae Sedis adhaerere noscuntur. Proinde dilecte in Domino filii Anselmi Abbati tuis illis postulationibus elementer annuentes, praedecessorum nostrorum sal. mem. Paschalis, & Calisti Romanorum Pontificum inherendo vestigijs B. Petri Apostolorum Principum in monasterio, cui Deus auctor praesidet, quod vtiq. cooperante Spiritus sancti gratia manu propria consecravimus, & B. Augustini Doctoris egregij corporali praesentia illustratur, praesenti scripti privilegio communi statuimus enim ut quaecumq. bona, quaecumq. praedia vrbana sive ruralia culta, vel inculta, quaecumq. possessiones in villis, sive in agris, colonijs, seruis, & ancillis, seu Aldionibus in Ecclesijs, in decimis omnium vrbium, terrarum, rusticarum dominatarum, & familiarium, siue primitijs ad vestrum conuolium concessione Pontificum, largitate Regum, vel Principum oblatione fidelium, seu alij iustis modis in praesentium pertinent, aut in futurum largitate Domino ideam monasterium in illis poterit adipisci, firma tibi, tuisq. successoribus, & illibata permanent. Obvenit vero te nunc eiusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullum ibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia praesumat, nisi quem fratres communi consensu, vel frater in pars consilio sanctorum secundum Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum, electum autem ad Romanis Pontificem consecrandus accedat. *Christina, Oleum sanctum, Consecrationes altarium, Basilicarum, Ordinationes Monachorum, seu Canonico-rum vestrorum, a quoconque &c.**

Reliquum huius privilegij in omnibus, & per omnia convenit cum superiori Paschalis II. ab hoc loco vsque ad finem, nihil prorsus addito, vel diminuto.

Ego Innocentius Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Ego Vbertus presbyter Cardinalis S. Clementis & sic sequuntur alij subscribentes propria nomina. Datus Placentia per manum Aimerici S. R. E. Cardinalis Diaconi & Cancellarij, nonas Iunii indict. 10. Incarnationis Dominicae an. 1133. Pont. vero Domini Innocentij Papa II. anno 3.

Esse vero hunc Anselmum diuersum ab eo cui dirigitur privilegium Paschalis II. ex eo conuincitur.

S

tur,

174

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tur, quia inter hunc posteriorem, & illum priorē, alius Abbas nomine Baldinus intercessit, cui Calistus II. sub an. 1120. literas qualdā dirigit, quæ in Cathophilacijs D. Petri in Cælo aureo seruatur.

IV.

Sunt etiam in eisdem Archiujs alia duo priuilegia, primum Alexandri II. datum Anagninæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarij 10. Kal. Maij indi. 6. Incarnationis Dominicæ an. 1173. Pontificatus sui anno 14. incipit.

Alexander Episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio Olrico Abbati monasterij S. Petri &c. secundum, Innocentij III. datum Laterani per manum Blasij S. R. E. Subdiaconi, & Notarij XI. Kal. Apr. indi. 6. Incarnationis an. 1201. Pontif. sui an. 5. directum Abbati nomine Gualterio similis omnino tenoris, & cum eisdem clausulis, ex quibus sufficientissimè probatum, ni fallor, relinquatur, clericos canonicos semel in dicta Basilica, siue per S. Syrum, siue per alios Episcopos successores ante Regem Luitprandum institutos, nunquam totaliter in illa defecisse. Quamquam quod ex illius Basilicæ monumentis venari possum, circa tempora Innocentij III. ac illius successoris Honorij, quibus ipsa Ecclesia per Canonicos Mortarienses fuit reformata, priores illi clerici, qui cum monachis, & sub monachis debebat, à Regulari disciplina ita essent relaxati, vt vix aliquod vestigium, ac vel ipsum nomen clericorum Canonicorum, siue regularium tenerent.

V.

Quæ omnia confirmari etiam possunt ex his, quæ de Anselmo, & Gualla S. R. E. Cardinalibus, & alijs nonnullis Papiensibus, ac aliarum ciuitatum Episcopis ex eodem Collegio Canonicorum per illud tempus assumptis Onuphrius, Ciaconius, & alij auctores tradiderūt. Scribit enim Ciaconius in vita Honorij II. hoc collegio assumptum fuisse Anselmum presbyterum Cardinalem S. Laurentij in Lucina ab eodem Pontifice creatum, cuius etiam meminit Onuphrius in additionibus ad Platnam in Honorio II. qui quæ in schismate inter Innocentium II. & Petrum Leonis Pseudopapam Anacletum II. nuncupatū, partes legitimi Pontificis pro viribus ac strenuè tutatus est, vt Baronius tomo 12. sub anno 1130. notauit. Addit idem Ciaconius in Vita Innocentij III. ex eodem Collegio Canonicorum acceptū Guallam de Bicherijs Vercellensem S. R. E. Cardinalem prius Diaconum S. Mariæ in Porticu, deinde presbyterum S. Martini in montibus, legatum Apostolicum ad Regem Angliæ destinatum, qui in sua ciuitate Vercellensi præclarum, ac præcipuum illius Prouinciæ templum, ac Cœnobium S. Andree nuncupatum suis Canonicis exstruxit, ac doctissime castrorum, & villarum auxit, quod licet in bonis temporalibus valde imminutum ob frequentes bellorum vastationes, ijdem Canonici Regulares nostræ Lateranensis Congregationis nunc obtinent. De quo libro tertio dicemus. Ferūt etiam ex eodem Canonicorum collegio nonnul-

los Episcopos Papienses prodijisse, & alios aliarum Ciuitatum, de quibus Ioannes Philippus Novariensis lib. 3. cap. 29. apud quem sit fides.

CAPVT SEXAGESIMVM SEC VNDVM.

Qualiter sub Honorio III. idem Monasterium deficientibus ibidem Monachis, per Canonicos Mortarienses fuerit reformatum, qui vsque ad annum Christi 1509. in eodem Monasterio manserunt.

Quingentesimus circiter curabat annus, cum monachi Benedictini clerici Canonici in dicta Ecclesia sociati debentissimè ac etiam hominibus acceptissimè & laudabile soluebant, quoniam pore vt est communis nature conditio in deturba vergeret, & nisi superni iuminis manu validissimè teneatur, labi tandem, & rueret, qui ob sanctæ conuersationis odorem, & monasticæ discipline rigorem apud cunctos, non solum Insulæ, verum etiam Italos, & Gallos magno in pretio habebatur, soluta paulatim monastica disciplina in speciali relaxationem lapsi sunt ad eò, vt monasterio dicto, ac illius bonis oppignoratis, & multo arrepto no grauitis, tandem ipse monasterij Abbas, quod disciplinam collapsam instaurare forsitan voluisset, misere necatus interierit. Id cum ab Hægonio S. R. E. Cardinali Episcopo Ostiensi, qui postea Summus Pontifex renunciatus Gregorius IX. dictus fuit, in partibus Lombardia tunc nomine Sedis Apostolicæ legationis munere fungeret, ad Honorij III. Pontificis Maximi notitiam delatus esset, pijsissimus Pontifex grauiter ad modum accepto monasterij tam nobilis casum miseratus, ad illius reformationem statim animum suū conuertit, quod tamē nulla erat spes per ipsos monachos tunc posse reformari, ac multo minus per ipsius Basilicæ Canonicos, quippe qui solo nomine regularia vix aliquod Regularis discipline vestigiū tenebant, et forsitan nō ab similes, quales nunc etiā in partibus Galliarum nonnullos videre licet. Et contractio precebat per id tempus in castro Diocesis Papiensis Mortariæ nuncupato monasterium S. Crucis eorundem Canonicorum, olim caput nobilissimæ Cōgregationis quadraginta, & amplius Cœnobiorum, & nunc membrum nostræ Congregationis Lateran. cum primis nobile. Illorum igitur Canonicorum fama laudabili excitatus idem B. Pontifex

rogantibusq; in primis non solum Cardinali Episcopo Ostiensi cū ceteris Episcopis, verum etiam ipso Episcopo & populo Papiensi, per illos dictæ Petri in Cælo aureo cum illius monasterij mandam decreuit, illam cum monachis illius bonis & iuribus ipsius Cœnobij, & perpetuo deinceps etiam ad maiorem dictæ Mortariensis decorem, & commo ditam Basilicam, & Monasterium pe quod in illa corpus Sanctissimæ Augustini seruaretur, transmitti; Absoluta est huiusmodi reformatio III. anno Christi 1222. Pontif. no 6. existente Legato in Lombardia Cardinali Episcopo Ostiensi, & illius executionem idem Pontifex licet dicti Pontificis eide gestis, ac etiam Præposito, & Canonibus ea de causa scriptis, quarum quæ hic sequuntur:

Honorius Episcopus seruus seruorum Dei Episcopo Ostiensi apostolicæ Sedis & Apolloniæ benedictionem. In uicem tuas recepimus literas conuocantes Papiam, inter alia repensisse Petri in Cælo aureo nobis immo diuinitate spiritus ubi, & tempore alibi esse collatum per Sedem Apostolicam prouidentiam reuocari potuerit, vt reuertat. Idem quoque programma parte est duratum, & debet libere munera Papiensi oppressum dem huius occasione, quod ad nunciandum monasterium dissolutionem peruenit, Sanè constituta per te Religiosis personis præcipienda in solutionem debent monachis interim donec illud ab huiusmodi diuersis monasterijs collocatum, & reuertat, quod locum ipse per nigros uoluerit, compleret esse congruum, & dem ex parte uideri, si Mortariensibus dicti Augustini ad prædictum monasterium suū requiescere dignoscitur, & transforari eisdem Ecclesie laudabile habeatur, quod illud monasterium satis fuerit honoris prouincie Lombardia, insuper nobis in illa, vt uelrum super hoc beneplacitum. Multi enim eorum Prælatorum eiusdem monasterij litteras supplicauerunt, vt ad primum eandem Ecclesiam transferamus, ipsi monasterio, & eisdem Canonicis ex profecto monasterium per eisdem Cœnobij & conuersatione, Deo, & hominibus, & melius, quam per alios creditur, & ideo idem Canonici libere in possessionem iustitiam, qui hactenus in eadem propter contraria guerrarū discrimina